

אתיקה מקצועית

**הנחיות והחלטות
ועדת האתיקה הארצית**

**יו"ר ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד מנחם מושקוביץ**

**פרקליטת ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד שלי ואקנין-אדם**

**ממונה בכירה ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד אנדריאה דיאמנט-קופייקין**

**מרכזת בכירה ועדת האתיקה הארצית:
גב' דורית אדר**

יו"ר ועדת האתיקה הארצית,
עו"ד מנחם מושקוביץ

חברות וחברים יקרים,

אני שמח לחדש את המסורת ולהגיש לכם בזאת את הגיליון החדש של "אתיקה מקצועית". גיליון זה, המהווה את ערוץ התקשורת בין ועדת האתיקה הארצית לבין ציבור עורכי הדין בישראל, כולל את הנחיות והחלטות הוועדה שהתקבלו במהלך השנה האחרונה.

עם כניסתי לתפקיד יושב ראש ועדת האתיקה הארצית לפני מספר חודשים הצבתי לעצמי מספר מטרות שיובילו לשמירה על כבודו של מקצוע עריכת הדין, תוך הקפדה יתרה על כללי האתיקה. אחת מהן היא שדרוג משמעותי של הנגשת הכללים בפני ציבור עורכי הדין, הן במסגרת ריענון בקרב הוותיקים שבהם והן בחשיפתם בפני הצעירים שהצטרפו למשפחת עורכי הדין לאחרונה.

בגיליון זה תוכלו לקרוא על הדילמות איתן התמודדה ועדת האתיקה בשנה האחרונה, על ההנחיות שיצאו משולחנה ועל ההחלטות אליהן הגיעה בעקבות שאילתות ותלונות שהגיעו לפתחה. זה המקום גם להדגיש ולהודות לחברי ועדת האתיקה היוצאת, בראשותו של עו"ד מיכאל טאוסיג על פועלם ותרומתם למוסד האתיקה במהלך 4 שנות כהונתם. חלק בלתי מבוטל מהמידע החשוב המוצג בפניכם בגיליון זה נחתם על ידם ועל כך התודה וההערכה.

בפתחו של גיליון חשוב זה אשוב ואדגיש בפניכם, חברות וחברים יקרים, כי ועדת האתיקה זמינה עבורכם לכל שאלה ומעל לכל, חשוב לי להבהיר כי מטרת העל של ועדת האתיקה היא לשמור על כבודו של מקצוע עריכת הדין ולסייע לכם להתמודד עם ההתלבטויות הלא פשוטות ולא, חלילה, כדי להתייצב בפניכם עם שוט הענישה וההתרעה. בסופו של דבר, הקפדה על כללי האתיקה היא מתן כבוד למקצוע עריכת הדין ושמירה על יוקרתו.

לשירותכם תמיד,
מנחם מושקוביץ, עו"ד

תוכן העניינים:

על חוק ההקלה באמצעי משמעת המוטלים
על בעלי מקצועות מוסדרים. פרקליטת
ועדת האתיקה הארצית, עו"ד שלי ואקנין-
אדם עמוד 4

על כללי הפרסומת החדשים לעורכי הדין.
ממונה בכירה - מחלקת האתיקה, עו"ד
אנדריא דאמנט קופייקין עמוד 7

האם ניתן לפתוח קבוצת וואטסאפ למתן
מענה לשאלות? עמוד 10

היכן עובר הגבול בשילוב פרסומת לצד
כתיבת מאמר מקצועי? עמוד 11

איזה איור נאלץ משרד עורכי דין להסיר
מנייר המכתבים שלו? עמוד 12

על מה צריכים להקפיד בהצטרפות לקבוצת
פייסבוק פעילה? עמוד 13

מדוע החליטה ועדת האתיקה להעמיד לדין
משמעת חבר מועצה? עמוד 16

באיזו הצהרה מסוכנת יצאה מתמחה
שנכשלה בבחינה? עמוד 17

איך התגלה מידע שקרי שהעביר עורך דין
במסגרת תלונה לוועדת האתיקה? עמוד 18

מתי מותרת העברת חומר מדין בדלתיים
סגורות? עמוד 19

האם מותר להשתמש באפליקציית מקליטת
שיחות באופן גורף? עמוד 19

איך פגע עורך דין בכבוד מקצוע עריכת
הדין בגלל שיחות טלפון? עמוד 21

מעוניינים להיות מנכ"ל משרד עורכי דין?
באיזה טייטל אתם מחוייבים? עמוד 22

המתמחה והמאמנת שלה שיקרו בדו"ח. את
מי בחרה הוועדה להעמיד לדין? עמוד 24

פרקליטת ועדת האתיקה הארצית,
עו"ד שלי ואקנין אדם

”וְחִנַּנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרַחֲמֹתַי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחָם”¹

רקע

בספטמבר 2017 נכנס לתוקפו חוק הקלה באמצעי משמעת המוטלים על בעלי מקצועות מוסדרים, התשע"ז – 2017 (להלן: "החוק"²). במסגרת חוק זה הוסמך, לראשונה, נשיא המדינה להקל באמצעי משמעת של התליית רישיון לתקופה קצובה, אשר הוטל על בעל מקצוע מוסדר על פי חיקוק מן החיקוקים המנויים בתוספת לחוק, בתום הליך משמעת שהתנהל נגד בעל המקצוע המוסדר במסגרת מערכת שפיטה משמעתית המתקיימת על פי החיקוק המסדיר.

בטרם נחקק החוק, המצב המשפטי היה שלא הייתה קיימת כל דרך משפטית לשינוי החלטה חלוטה על התליית רישיון לתקופה קצובה אשר מונעת הלכה למעשה עיסוק במקצוע לתקופה משמעותית.

המצב החדש, כאמור, יצר מנגנון בדמות מוסד החנינה שנועד למנוע עיוות דין, אי צדק ומצב שבו אדם נפגע מעבר לכוונת מערכת המשפט או הארגון המקצועי שלו.

המצב הקודם

סמכות החנינה של נשיא המדינה קבועה בסעיף 11 (ב) לחוק יסוד: נשיא המדינה, בזו הלשון:

”(ב) לנשיא המדינה נתונה הסמכות לחון עבריינים ולהקל בעונשים על ידי הפחתתם או המרתם”.

סמכות זו פורשה באופן שהיא אינה חלה על מי שהורשע בהליך משמעת, שכן, תפקידם של בתי הדין אינו נתפס כתפקיד ענישתי, אלא כמי שנועד לשמור על כבוד המקצוע וטוהרו, ולפיכך מי שהורשע בדין משמעת אינו בגדר "עבריין" (ר' הנחיית היועץ המשפטי מס' 4.4001 סמכות נשיא המדינה לחון נידונים בבתי-דין משמעתיים ובג"צ 957/89 ג'דעון צדיק נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי, מד (2) 431).

לפי סעיף 20 (א) לחוק המרשם הפלילי, התשמ"א-1981, מחיקת הרשעתו הפלילית של אדם בעקבות מתן חנינה על ידי הנשיא מובילה גם למחיקת הסנקציה המשמעטית שהוטלה עליו עקב הרשעה בפלילים (כגון הליך משמעת לפי ס' 75 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961).

פרשנות זו יצרה חוסר אחידות, שכן, עבירה משמעטית חמורה (שמהווה גם עבירה פלילית), שההליך המשמעטי בגינה ננקט בהמשך להליכים הפליליים, ניתנת לחנינה על-ידי הנשיא, בעוד שעבירה משמעטית שאינה כרוכה בהליך פלילי (ונחשבת כחורה חמורה) אינה ניתנת לחנינה.

[1] ספר שמות, פרק לג, פסוק יט.

[2] פורטס ס"ח תשע"ז מס' 2645 מיום 27.6.2017 עמ' 992 (ה"ח הממשלה תשע"ז מס' 1061 עמ' 1152).

מצב זה הביא לחקיקתו של חוק הקלה באמצעי משמעת המוטלים על בעלי מקצועות מוסדרים, התשע"ז-2017.

תחולת החוק על עורכי דין

על פי סעיף 2(א) לחוק, נשיא המדינה מוסמך להקל באמצעי משמעת של התליית/ ביטול רישיון אשר הוטל על בעל מקצוע מוסדר בתום הליך משמעת, האוסר עליו לעסוק בעיסוקו לתקופה קצובה, וזאת, על יסוד בקשה של בעל המקצוע המוסדר.

כאמור בסעיף 1 לחוק, בעל מקצוע מוסדר לפי חיקוק מסדיר מן החיקוקים המפורטים בתוספת לחוק – בסעיף 5 לתוספת נכתב **חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961**, מכאן תחולתו של החוק על עורכי דין, מקצוע המוסדר בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961.

על פי סעיף 3 לחוק בקשת עורך הדין לנשיא המדינה להקלה בעונש משמעת תוגש בהתקיים שני תנאי סף במצטבר:

1. חלפו לפחות 10 חודשים מיום כניסתו לתוקף של התליית הרישיון.
2. ההחלטה בהליך המשמעת שבה הוטלה הרישיון, הפכה סופית (מוצו כל ההליכים המשפטיים האפשריים).

בהתאם לדברי ההסבר להצעת החוק, משמעות התנאי הראשון היא למנוע הצפה בבקשות המוגשות וכן, כדי לייחד את סמכותו של נשיא המדינה למקרים הקשים יותר. משמעות התנאי השני היא שהגשת הבקשה תוגש רק כאשר ההחלטה הפכה חלוטה.

סעיף 3 (ב) לחוק קובע כי קודם להפעלת סמכותו של הנשיא, תובא בפניו חוות דעת של הגוף המקצועי הנוגע בדבר, ולעניין אמצעי משמעת שהוטל על עורך דין, חוות הדעת המקצועית תוגש בידי ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין, המוסמכת לפי הוראת סעיף 63 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, להעמיד את עורכי הדין לדין משמעת.

הבקשה מועברת ע"י מנהלת מחלקת חנינות במשרד המשפטים לעיון ועדת האתיקה הארצית, אשר צריכה להגיש את חוות דעתה בתוך 30 יום.

סקירת מקרים

• בתיק בו המבקש הורשע בהליך הפלילי בעבירות סיוע למתן שוחד על פי סעיפים 31 + 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הגיע הנאשם להסדר טיעון עונשי מוסכם בו נגזרו עליו העונשים להלן: השעיה מוסכמת לתקופה של 5 שנים מלשכת עורכי הדין; מאסר בפועל לתקופה של 10 חודשים; קנס בסך 1,000,000 ₪. ביהמ"ש החליט כי הסדר הטיעון סביר ויש לכבדו. לביה"ד הוגשה בקשה לפי סעיף 75 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, אשר אימצה את הסדר הטיעון של ביהמ"ש. **ועדת האתיקה הארצית סברה כי אין במקרה זה טעמים מיוחדים שיכולים להצדיק המתקה בעונש.** גזר הדין ועונש ההשעיה ניתנו בהסדר ובהסכמתו המלאה ובבקשתו זו הוא בעצם חוזר בו מההסדר.

• בתיק פלילי אחר בו המבקש הורשע בהסדר טיעון בעבירות של איומים בניגוד לסעיף 192 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 ובפיתוי עובד ציבור להתפטר מתפקידו, בניגוד לסעיף 161 (2) בחוק העונשין, התשל"ז-1977, נגזרו עליו העונשים להלן: שלושה חודשי עבודות שירות, קנס בסך 5,000 ₪, שבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים. בעקבות הרשעה זו הוגשה נגדו קובלנה לביה"ד המשמעת ושמ הצדדים הגיעו להסכמה על עונש השעיה מהלשכה לתקופה של 4 שנים. ביה"ד אישר את ההסכם. גם כאן, **ועדת האתיקה הארצית לא ראתה לנכון להמליץ על הקלה בעונש.** במקרה דנן, גזר הדין המשמעת ניתן בהסדר ובהסכמתו המלאה של הפונה ובבקשתו זו הוא בעצם חזר בו מההסדר. בנוסף, ועדת האתיקה הארצית ציינה כי כאשר פונה מתאר מצב כללי קשה, הנטל להוכיח זאת מוטל על כתפיו. וכן, מגזר הדין עלה כי הפונה מעולם לא עסק במקצוע עריכת הדין ועל כן לא יכול לטעון אודות רצונו "לחזור" למקצוע.

• בתיק בו המבקש הורשע ב-11 קובלנות שונות שעניינן שימוש ועיכוב כספי לקוחות, ואף חלקן משלח יד, נגזר על הנאשם בבית המשפט המחוזי עונש הוצאה מהלשכה

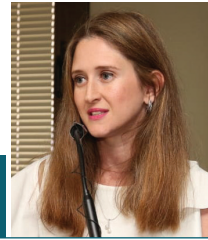
בהסכמתו המלאה. **ועדת האתיקה הארצית המליצה לסרב לבקשת הפונה להקלה בעונש המשמעותי** שכן, הוא עצמו הסכים לו. זאת ועוד, היקף ורצף העבירות הינן מהסוג שאינו יכול לאפשר ולהמשיך לקרוא לו עו"ד.

• בתיק בו המבקש הורשע במספר תיקים משמעותיים חמורים, שכללו עבירות של שליחת יד בכספי לקוחות ואף הרשעה בבית משפט השלום, בעבירה של גניבה ע"י מורשה ע"פ סעיף 393 א' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הושת עליו עונש שכלל מאסר בפועל. בדין המשמעותי המבקש הוצא לצמיתות וכן הושת עליו עונש השעיה של 7 שנים, שיצטבר לכל עונש. מבדיקה שנערכה במנגנון ועדת האתיקה הארצית עלה כי המעשים אירעו לפני כעשרים שנה ומאז המבקש אינו פעיל. בשנת 2016 הוגשה על ידיו בקשה לאישור העסקה לפי סעיף 59 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 בקשה שנדחתה על ידי הוועד המרכזי.

הבקשה כפי שהוגשה, פירטה נסיבות חיים קשות, לרבות מחלה מורכבת, פוסט טראומה כתוצאה משירות צבאי, גירושין ומצב כלכלי ירוד ביותר. לבקשה צורפו מסמכים המלמדים שהדברים שנכתבו בה מהימנים. **ועדת האתיקה הארצית סברה כי הגם שמדובר בעבירות חמורות, נראה שהמבקש ריצה עונש השעיה ארוך, ויש להמליץ על הקלה בעונש**, בייחוד נוכח נסיבות חייו המורכבות.

לסיכום

ידוע לכל כי הערכאות המשמעותיות של לשכת עורכי הדין נתונות תחת פיקוח ובקרה, כאשר על פסק דינו של בית דין משמעותי ניתן לערער בפני 3 **ערכאות שונות**. זאת ועוד, המלצה להקלה בעונש משמעותי תינתן במשורה ובמקרים חריגים בלבד (בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב בזה הלשון "למשל כאשר בעל המקצוע המוסדר הגיע כדי פת לחם או שפקד אותו אסון"). **על כן, ראוי כי ידע עורך הדין כי הבחינה למתן המלצה להקלה באמצעי משמעת תהיה בחינה מחמירה** שכן "עורך דין אינו אך טכנאי-משפט, אדם שמילא את כרסו חוכמה ודעת ויודע הוא להשיב לעניין על שאלות חוק ומשפט שהוא נשאל. מקצוע עריכת-דין טובל כל-כולו בערכים: בנאמנות, בהגינות, בהוגנות, ביושר, באמירת אמת, בנימוס, בכבוד לזולת..." (גבריאלי קלינג - אתיקה בעריכת דין).

ממונה בכירה - מחלקת האתיקה,
עו"ד אנדריאה דיאמנט קופייקין

כללי הפרסומת החדשים לעורכי הדין

ביוני 2018 נכנס לתוקפו תיקון נרחב לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001 (להלן: **כללי הפרסומת/הכללים**), עליו שקד צוות מיוחד בראשותו של עו"ד אדי סוברי במשך קרוב לשלוש שנים.

מאחורי היוזמה להוביל לתיקון כללי הפרסומת עמדו הצורך והרצון ליצור כללים מעודכנים ורלוונטיים לעידן האינטרנט והרשתות החברתיות, תוך התאמתם, ככל האפשר, למהפכה הטכנולוגית שמתחוללת מדי יום ביומו.

חשוב להקדים ולהבהיר, כי התיקון החדש, על אף הקידמה העצומה הנכללת בו, אינו נותן את מלוא המענה לכלל השאלות העומדות וניצבות בפני ציבור עורכי הדין. משום כך נעשו, ולבטח עוד תיעשינה, פניות רבות נוספות לוועדת האתיקה על מנת לקבל חוות דעת מקדימה.

בגיליון "אתיקה מקצועית" שלפניכם מובאות החלטות עקרוניות אותן קיבלה ועדת האתיקה הארצית במהלך החודשים האחרונים על בסיס הכללים החדשים.

חשוב לציין, כי על מנת להחזיר לשטח את כללי הפרסומת החדשים בצורה אחידה וברורה, החליט פורום ראשי ועדות האתיקה להעביר את כל הפניות הקשורות לנושא לדיון אך ורק בפני ועדת האתיקה הארצית בשלב ראשון. בקרוב יתחילו גם כל ועדות האתיקה המחוזיות לדון ולאכוף על פי התיקון החדש לכללי הפרסומת.

לאור השינויים המשמעותיים בכללי הפרסומת, שיפורטו להלן, המופיעים גם באתר לשכת עורכי הדין, הינכם מוזמנים לפנות בשאלות לוועדות האתיקה של הלשכה ולהתעדכן באתר האינטרנט בהחלטות השונות המתקבלות מעת לעת.

סקירת השינויים והחידושים בכללי הפרסומת:

לנוחיותכם יובאו בפניכם השינויים שבוצעו בכללי הפרסומת. הנכם מוזמנים לעיין בכללים המלאים המפורסמים באתר הלשכה, לרבות בכללים שנותרו ללא שינוי לאחר התיקון.

א. הוספת סעיף סל בדבר פרסומת אסורה

סעיף זה מבטא את התפיסה היסודית שבבסיס חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 וכללי הפרסומת לפיה פרסומת לעולם אסור שתטעה את הציבור או שתפגע בו ובכבוד המקצוע (ר' סעיף 2א).

ב. האמצעים בהם רשאי עו"ד לפרסם את משרדו

• **העיתונות הכתובה, מגזינים וכתבי עת** - במסגרת התיקון בוטלה ההגבלה בדבר פרסום במדורים המוקצים לפרסומת לעורכי דין בלבד. בהתאם לתיקון, ניתן לפרסם בעיתונים, מגזינים וכתבי עת שאין בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע, וככל הניתן לא בסמיכות לפרסומים אחרים שיש בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע [ר' סעיף 3א(1)]. כמו כן, ניתן לפרסם על גבי רבע עמוד (בעבר, שמינית עמוד בלבד), ואין חובה כי האותיות יהיו בצבע אחיד [ר' סעיף 3ג(ג)].

• **אינטרנט, רשתות חברתיות ויישומונים** - ניתן לפרסם באמצעים אלה, למעט באתרים או יישומונים בעלי תוכן לא הולם (אלימות, פורנוגרפיה, תוכן בלתי חוקי), אתרים המיועדים לקטינים, אתרים או יישומונים שיש בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע, וכן לא ניתן לפרסם באמצעות פרסומת קופצת (Pop Up) [ר' סעיף 3(א)(5)].

• **שלט המשרד** - על השלט להיות על קיר הכניסה למשרד או בכניסה לבניין המשרד, ושגודלו וצורתו יהיו סבירים [ר' סעיף 3(א)(7)]. להחלטות בנוגע לגודל ולצורת השלט, ניתן לעיין בגיליונות קודמים של הביטאון, המפורסמים באתר הלשכה.

• **מידעון (ניוזלטר)** - ניתן לשלוח מידעון ללקוחות המשרד ואחרים שביקשו זאת, כאשר במידעון ניתן לכלול את הפרטים המותרים לפי כללי הפרסומת [ר' סעיף 3(יג)].

ג. פרטים שרשאי עוה"ד לפרסם -

• ניתן לפרסם שמות שותפים ושכירים שפרשו לגמלאות ושמות שותפים ושכירים שנפטרו ובלבד שלצד שמותיהם יופיע ציון שנות הפעילות באותו המשרד [ר' סעיף 3(א)(7)].

• מלל חופשי שעניינו הצעת שירות משפטי על ידי עורך הדין, שאינו כולל כל התייחסות לשכר הטרחה [ר' סעיף 3(ב)(14)]. לדוגמה, לא ניתן לציין כי הייעוץ חינם או מתן הנחות ומבצעים.

• ספרים, מאמרים, ועבודות מחקר בתחום המשפטי - ניתן לפרסם בכל האמצעים המותרים, בעוד שבעבר ניתן היה לפרסם במדריכים מקצועיים מסווגים ובאינטרנט בלבד [ר' סעיף 3(ב)(15)].

• משרות הוראה שבהן משמש עוה"ד - כיום ניתן לפרסם בכל האמצעים [ר' סעיף 3(ב)(16)].

• תפקידים וחברות בלשכת עורכי הדין או בארגונים משפטיים בארץ או בחו"ל - כיום ניתן לפרסם בכל האמצעים [ר' סעיף 3(ב)(17)].

• כל תפקיד שממלא עוה"ד לרבות משרה ציבורית, שירות צבאי ובשירות המדינה, בתחום המשפטי ולמעט תפקיד שיפוטי או מעין שיפוטי שהוא ממלא ע"פ דין, כל עוד הוא מכהן בו או חברות בוועדה לבחירת תפקידים שיפוטיים - כיום ניתן לפרסם בכל האמצעים [ר' סעיף 3(ב)(18)]. לשם הדוגמה, שופט בדימוס, יועץ משפטי וכו' ניתן לפרסם בכל האמצעים.

• שמות של לקוחות - ניתן לפרסם בתנאי שאלה הצהירו בכתב כי הבינו שהם חופשיים לסרב וכי מתן השירותים של עוה"ד לא הותנה בפרסום שמם. ההסכמה תבטא את הבנת הלקוח או העובד לפרטי הפרסום ובכלל זה היכן התמונה תתפרסם ולכמה זמן [ר' סעיף 3(ט)].

• ניתן לפרסם המלצות, מכתבי תודה ודירוג במדריכי דירוג, בתנאי שהמידע לא מייצר רושם מטעה אודות עורך הדין [ר' סעיף 3(יא)].

• ניתן למסור מידע פרסומי בדבר המשרד, ניסיונו של עוה"ד והתיקים שבהם היה מעורב. על המידע להימסר באופן שאין בו כדי ליצור רושם מטעה אודות עורך הדין [ר' סעיף 5]. בעבר ניתן היה למסור מידע עובדתי בלבד, שאין בו דברי שבח עצמי.

ד. צורות פרסום מותרות -

• ניתן לפרסם סרטונים, לרבות ראיונות וסרטוני תדמית, תמונות ואיורים גרפיים ובלבד שיש להם קשר לשירות המקצועי שמציע עוה"ד, אינם יוצרים רושם מוטעה ואינם פוגעים בחבר למקצוע או בכבוד המקצוע [ר' סעיף 3(ד)].

• תמונות עם לקוחות ועובדי המשרד - ניתן לפרסם בתנאי שאלה הצהירו בכתב כי הבינו שהם חופשיים לסרב וכי מתן השירותים של עוה"ד לא הותנה בפרסום שמם. ההסכמה תבטא את הבנת הלקוח או העובד לפרטי הפרסום ובכלל זה היכן התמונה תתפרסם ולכמה זמן [ר' סעיף 3(ה)].

• קישור (Link) - בעבר ניתן היה לפרסם קישור רק לאתרים של עורכי דין או

אתרים מקצועיים משפטיים. היום ניתן לכל אתר אינטרנט שנוגע באופן ישיר לעיסוקו המקצועי של עורך הדין ולמעט קישור לאתר עם תוכן לא הולם (אלימות, פורנוגרפיה וכו'), אתרים של קטינים או אתר שפוגע בכבוד המקצוע [ר' סעיף 3(ו)].

• פרסומת באתר האינטרנט יכולה להיות מלווה במלל קולי או במוסיקה ששומרת על כבוד המקצוע [ר' סעיף 3(ז)].

• פסי פרסומת/ באנרים (Banner) – בעבר, נאסר על עו"ד לפרסם באמצעות באנרים באתרים אחרים או לכלול באנר של אתר האינטרנט שלו. כיום, ניתן לפרסם באמצעות באנר באינטרנט, ואולם אתר של עו"ד לא יכלול, במישרין או בעקיפין, פרסומות של אחרים [ר' סעיף 3(ח)].

• מאמרים מקצועיים, ראיונות וניהול פורומים – בעבר, לא ניתן היה לפרסם אלה בתשלום. כיום ניתן לפרסם גם תמורת תשלום, בתנאי שמצוין כי מדובר בפרסומת [ר' סעיף 3(י)].

ועדת האתיקה הארצית עומדת לרשותכם בכל שאלה והבהרה.

אתיקה מקצועית

פרסומת:

פרסום סרטונים ומאמרים באתר אינטרנט חיצוני

השאלות: עורכת הדין הפונה ביקשה לדעת האם היא רשאית לפרסם סרטון בעניין משפטי ומאמר עסקי באתר עסקי של מישור שאיננו עו"ד, למשל מתווך?

החלטה: סעיף 3(א) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001 קובע את האמצעים (המקומות) בהם רשאי עו"ד לפרסם פרסומת מטעמו - כאשר סעיף קטן (5) קובע כדלקמן:

(5) באתרי אינטרנט, ברשתות חברתיות ובשומונים ייעודיים לעורכי דין; למעט - (א) אתרי אינטרנט או יישומונים שמכילים תכנים של אלימות, פורנוגרפיה או תוכן בלתי חוקי אחר;

(ב) אתרי אינטרנט או יישומונים שמיועדים לקטינים;

(ג) אתרי אינטרנט או יישומונים אחרים שיש בהם כדי לפגוע בכבוד המקצוע;

כמו כן, לעניין מאמרים, ראיונות ופורומים קובע סעיף 3(י):

(י) עורך דין רשאי -

(1) לפרסם מאמרים מקצועיים וראיונות וכן לנהל פורומים, והכול בלי שהוא שילם על כך;

(2) לשלם בעד פרסום מאמרים מקצועיים, ראיונות וניהול פורומים ובלבד שייכתב מפורשות במקום הפרסום כי מדובר בפרסומת.

מכאן עולה, כי עו"ד רשאי לפרסם באתרי אינטרנט מכובדים [שעומדים בתנאי סעיף 3(א)(5)], גם מאמרים וסרטונים. ככל שהפונה מעוניינת לשלם עבור הפרסום, או לחילופין לפרסם את פרטי משרדה - הרי שעליה להקפיד ולציין כי מדובר בפרסומת.

יצוין, כי הואיל ומדובר באתר עסקי של בעל מקצוע אחר, הרי שחלה על עורכת הדין האחריות לוודא כי כל פרסום לגביה ובעניין משרדה עומד בכללי הפרסומת החלים על עורכי דין.

[מספר החלטה: את/138/18]

עורכי דין המעניקים ייעוץ משפטי במסגרת קבוצת "וואטסאפ"

השאלות: עורכת הדין הפונה שואלת האם רשאי עורך דין יחיד או קבוצה של עורכי דין להקים קבוצת "וואטסאפ" (WhatsApp) כתוחה שבה יינתן מענה לשאלות מתייעצים שאינם עורכי דין?

החלטה: הוועדה אינה רואה כל מניעה כי עו"ד יפתח קבוצת "וואטסאפ" (WhatsApp) בה יינתן מענה לשאלות מתייעצים שאינם עורכי דין, וזאת, בכפוף לכך שישמרו האיסורים וההיתרים אותם קבעה ועדה זו בגילוי הדעת בנושא "פעילות עורכי דין ברשתות חברתיות" שהתפרסם בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 57.

על הפונה לשים לב לאחריותה כמנהלת קבוצת "וואטסאפ" שכזו לכך שהכללים שקבעה וועדת האתיקה יישמרו בקבוצת הוואטסאפ, ובכלל זה עליה להתרות בחברים שאינם ממלאים אחר הכללים, ולהרחיקם מהקבוצה במידת הצורך.

הערת מנגנון: גילוי הדעת בנושא "פעילות עורכי דין ברשתות חברתיות" מגיליון מס' 57 מתייחס לפרסומים ברשתות: YouTube, Whatsapp, LinkedIn, Twitter, Facebook, Google.

[מספר החלטה: את/199/17]

אתיקה מקצועית

עריכת צוואה ללא עלות

החלטה עקרונית של ועדת האתיקה הארצית: התוכן "עריכת צוואה ללא עלות" אינו עולה בקנה אחד עם סעיף 3(ב)(14) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001, הקובע כי פרסומת יכול שתכלול מלל חופשי שעניינו הצעת שירות משפטי על ידי עורך הדין, שאינו כולל כל התייחסות לשכר הטרחה. לפיכך, לא ניתן לפרסם מתן שירות משפטי ללא עלות.

[מספר החלטה: את/140/18]

פרסום מאמר מקצועי בצירוף לוגו המשרד ופרטי התקשרות

השאלת: האם עו"ד אשר מפרסם מאמר מקצועי בעיתון רשאי לצרף לפרסום לוגו של משרדו וכן פרטי התקשרות עם המשרד?

ההחלטה: סעיף 3(י) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001 קובע כדלקמן: "עורך דין רשאי -

(1) לפרסם מאמרים מקצועיים וראיונות וכן לנהל פורומים, והכול בלי שהוא שילם על כך;

(2) לשלם בעד פרסום מאמרים מקצועיים, ראיונות וניהול פורומים ובלבד שייכתב מפורשות במקום הפרסום כי מדובר בפרסומת."

נוסף לאמור בסעיף הנ"ל, הוחלט כי מקום בו מתפרסמים פרטי יצירת קשר עם עורך הדין/ המשרד במסגרת מאמר ו/או ראיון ו/או ניהול פורום ע"י עורך הדין - חזקה שמדובר בפרסום ולכן יש לכתוב באופן מפורש כי מדובר בפרסומת.

[מספר החלטה: את/140/18]

מתן חסות לכנס ע"י משרד עורכי דין

בהמשך להחלטת ועדת היעוץ לענייני פרסומת שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 65 לפיה חל איסור על עורך דין ליתן חסות לכנס (החלטת פרסומת מס' 8/16), ובהמשך לפניות חוזרות ונשנות אליה מבקשת ועדת האתיקה הארצית להבהיר כדלקמן:

1. עו"ד רשאי להרצות בכנס מקצועי בתשלום או ללא תשלום.
2. צירוף דף פרופיל המשרד למשתתפים בכנס יחד עם חומר המחולק למשתתפים - אסור.
3. צירוף מאמר מקצועי של עו"ד המרצה יחד עם חומר המחולק למשתתפים - מותר.
4. הצגת לוגו משרד בפרסומי הכנס - אסור.
5. הצגת לוגו המשרד על הבמה בזמן הרצאת עו"ד - אסור. אולם אין מניעה לשלב לוגו משרד במצגת בה עושה עו"ד שימוש במהלך הרצאתו.
6. הצבת דוכן במתחם הכנס בו יישבו עו"ד עם לקוחות משתתפי הכנס - אסור.
7. הצבת פלקטים ברחבי אולם הכנס עם שם המשרד - אסור.
8. עריכת כנס עצמאי על ידי המשרד - אין מניעה שהמשרד יערוך כנס מקצועי עצמי עבור לקוחותיו בלבד (ללא פרסום עבור אחרים).

[מספר החלטה: את/2/18]

איור לא ראוי בנייר המכתבים

התלונה: משרדו של עורך הדין הנילון, המייצג חיילים בפני בתי הדין הצבאיים, עושה שימוש בנייר המכתבים באיור של חייל הכורע ומחזיק נשק.

ההחלטה: להורות על הסרת האיור. אומנם ניתן ע"פ סעיף 3(ד) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001 (תיקון משנת 2018) לפרסם איור שיש לו קשר לשירות המקצועי שמציע עורך הדין, אולם האיור אינו יכול להיות איור פוגע או מאיים, שכן זהו איור אשר יש בו כדי לפגוע בכבוד המקצוע.

התלונה נגנזה לאחר הסרת האיור הפוגע.

[מספר החלטה: את/117/18]

פרסומת אסורה: שימוש במושגים מטעים והתחייבות לתוצאות

התלונה: בוועדת האתיקה הארצית התקבלו פניות רבות הנוגעות לפרסומים של עורכי דין בדבר "מחיקת חובות", הקטנתם וכו'. כמו כן, נתקבלו תלונות הנוגעות לפרסום שיקים ע"י עורכי דין שקיבלו לכאורה עבור הלקוחות, או פרסומות בדבר הסכומים ש"השיגו ללקוחותיהם.

ההחלטה: פרסומת (לרבות סרטוני וידאו או כל מדיה אחרת) במסגרתה מתחייב עורך הדין על תוצאה: זכייה, "ניצחון בהליך", הקטנת חובות או מחיקתם וכד' הנה פרסומת מטעה כלפי הציבור אשר עשויה ליצור רושם לא נכון ושאינה מכבדת את מקצוע עריכת הדין, כהגדרתה בסעיף 2א לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001.

ודוק, "מחיקת חובות" הוא אינו מונח משפטי והשימוש במושג זה בפרסומות, כאילו זה הפתרון האופטימלי ודרך הפעולה בכל תיק, הוא שימוש מטעה, שאף עלול לעודד אנשים לאי תשלום חובות. על עורך הדין לפעול במסירות ונאמנות ללקוח בכל תיק בהתאם לנסיבותיו, ועל כן השימוש בביטוי "מחיקת חובות" או בביטוי "הקטנת חובות" (להבדיל מ"הפטר", "הסדר" וכו') הוא אסור.

בנוסף, פרסום תמונות של שיקים ש"השיג" עורך הדין ללקוחו מהווה אף היא פרסומת מטעה ושאינה מכבדת המקצוע.

בכל הכבוד "להשיגים" של עורכי הדין, פרסומת צריכה למסור מידע ענייני, אמין ונכון, שמשקף נאמנה את המצב המשפטי וגם את ניסיונו של עורך הדין ולא מצג שאינו קשור באלו.

[מספר החלטה: את/180/18]

השתתפות בפרסומת לשעוני נוכחות

השאלת: עורך הדין הפונה מבקש אישור להשתתף בפרסומת של חברה המשווקת שעוני נוכחות, במסגרתה הוא אמור למסור סקירה משפטית בנוגע לחשיבות שבהתקנת שעוני נוכחות בבית עסק לאור תיקון 24 לחוק הגנת השכר.

ההחלטה: לפי כללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001, לרבות התיקון משנת 2018 לכללים, עורך דין אינו רשאי לפרסם את משרדו/את עיסוקו באמצעות פרסומת שיווקית בטלוויזיה. העובדה כי הוא אינו מושא הפרסומת הישיר, אינה משנה לעניין זה.

[מספר החלטה: את/114/18]

מענה לשאלות משפטיות ב"פייסבוק"

השאלות: עורכת הדין הפונה שואלת האם מותר לעורכת דין להיות חלק פעיל מקבוצת "פייסבוק" המדברת על העצמה נשית, תוך כדי מתן תשובות לשאלות משפטיות כלליות בתחום עיסוקה, פעם בשבוע ובאמצעות שידור חי ו/או באמצעות פוסטים?

הפונה מציינת כי הקבוצה היא סגורה, משתתפות בה נשים בלבד, וכמובן עורכת הדין עושה זאת בהתנדבות מלאה ללא כל תמורה.

ההחלטה: בחודש ינואר 2015 אימצה הוועדה גילוי דעת שקבע את גבולות האסור והמותר לעורך דין בפעילות ברשתות החברתיות בכלל ובאינטרנט בפרט.

בהתאם לגילוי הדעת, סבורה הוועדה כי אין כל מניעה כי עורכת הדין תשתתף בקבוצת ה"פייסבוק" ותשיב לשאלות כלליות בתחום עיסוקה, ולעניין זה כלל לא משנה אם הקבוצה היא סגורה או פתוחה.

עם זאת, בעשותה כאמור על עורכת הדין לעמוד בכל ההגבלות שקבעה ועדת האתיקה הארצית בהחלטה דנן, ובכלל זה עליה להזהות כעורכת דין, לתקשר עם הפונים אליה בשאלות אישיות רק בממשקים שאינם מאפשרים לכלל המשתמשים לצפות בתוכן השיחה, עליה לשמור על סודיות מקצועית, להימנע מפרסום דברי שבח עצמי ומשידול, להימנע מלערב בין סטאטוסים או תגובות המשלבות בין תוכן מקצועי לאישי, להימנע מהתבטאויות שיש בהן משום פגיעה בכבוד המקצוע או בכבודם של עורכי דין אחרים, וכיוצא בכך, והכול כאמור בהחלטת הוועדה האמורה לעיל.

מבלי לגרוע מהאמור, על עורכת הדין להקפיד לשמור על כללי האתיקה וכללי הפרסום גם ברשת החברתית, כמו בכל מקום אחר.

[מספר החלטה: את/77/17]

הערת המנגנון: החלטה זו ניתנה בטרם נכנס לתוקף התיקון לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001. הכללים החדשים מאפשרים מסירת מידע על ידי עורך הדין ללקוחות ולמתעניינים.

ניגוד עניינים:

אסור ליועץ המשפטי של ארגון לייצג חבר ארגון נגד חבר אחר

התלונה: המתלונן, חבר בארגון גמלאים, מלין על כך שהנילון, המכהן כיועץ המשפטי של הארגון, ייצג את אחד מחברי הארגון בתביעת לשון הרע כנגד המתלונן שבמהותה עוסקת בענייני הארגון.

לטענת המתלונן, אין זה אתי לייצג חבר אחד בארגון כנגד חבר אחר, כאשר עורך הדין המייצג משמש יועץ משפטי לארגון כולו.

הנילון בתגובתו טוען כי התביעה אינה עוסקת בענייני הארגון, ומכאן שאינו מנוע מלייצג.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. על פני הדברים, נראה כי קיים טעם לפגם בייצוגו של הנילון את אחד מחברי הארגון כנגד חבר אחר, מה גם שעל פניה תביעת לשון הרע עניינה בחילופי דברים בין הצדדים שהוחלפו באסיפת הארגון ובהקשר לפעילות הצדדים בתיק במסגרת הארגון הנ"ל. עם זאת, הוחלט כי בנסיבותיו של תיק זה, הדברים אינם מצדיקים העמדה לדין משמעת.

[מספר החלטה: את/192/17]

מעבר עו"ד בין משרדים המייצגים צדדים נגדיים להליך משפטי

השאלתא: עו"ד אלמוני פלמוני וצוותו ממשרד X ייצגו חברה בסכסוך עם חברה אחרת (להלן: "החברה שכנגד"), אשר מהווה לקוח קבוע של משרד Y.

עו"ד אלמוני פלמוני וצוותו הצטרפו למשרד Y, כאשר נשאלת השאלה האם במצב זה, הם רשאים להמשיך ולייצג את החברה שייצגו בעבר, חרף העובדה שמשרד Y ממשיך לייצג באופן קבוע את החברה שכנגד.

לטענת משרד X, יש לראות את עו"ד אלמוני פלמוני וצוותו, בשל עצם הצטרפותם למשרד Y, כמי שנטלו על עצמם את ייצוגה של החברה שכנגד, ולפיכך, המשך הייצוג של החברה הקודמת מהווה ניגוד עניינים לפי כלל 14(א), כלל 14(ב) ו-כלל 14(ג) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986. מנגד, טוענים עורכי-הדין ממשרד Y, כי אין לראות בעצם ההצטרפות למשרד משום קבלת הייצוג של החברה שכנגד (על ידי עורך הדין אלמוני פלמוני וצוותו), או במילים אחרות, כי אין לראות את כל עורכי הדין במשרד כמי שמייצגים את כלל לקוחותיו.

השאלתא הובאה לפתחה של הוועדה המחוזית שקבעה כי אכן עולה חשש לניגוד עניינים, ולפיכך יש להמליץ למשרד Y להתפטר מן הייצוג. בין היתר, קבעה הוועדה המחוזית, כי "לא ניתן לבצע אבחנה מלאכותית בין "עורך דין" ובין "משרד עורכי דין", שכן משרד עורכי דין מורכב מאסופת עורכי דין בודדים, וכאמור לא ניתן להבטיח באופן אבסולוטי מניעת זליגתו של מידע בין עורכי הדין (הפרטים)".

לבקשת משרד Y, הובא הנושא לדיון מחדש בפני ועדת האתיקה הארצית.

ההחלטה: הכלל הוא כי אסור לעורך הדין להימצא במצב של ניגוד עניינים, גם אם בסופו של דבר שיקול הדעת המקצועי אינו מושפע לרעה ממצב זה.

אין מדובר כאן בתלונה שבצדה בקשה להעמיד לדין בגין עברת משמעת, אלא בקשה לקבל "המלצה" או חוות דעת בקשר להמשך הייצוג, אם כי משמעותה של הבקשה היא, הלכה למעשה, להסיר את האיסור שהטילה הוועדה המחוזית על משרד Y להמשיך את הייצוג, שהרי מרגע שקבעה הוועדה המחוזית כי מדובר בניגוד עניינים ומשרד Y ימשיך לייצג, יקים הדבר עילה להעמדה לדין משמעת.

אין ועדת האתיקה הארצית יושבת כערכאת ערעור על ועדות מחוזיות. התערבותה של הוועדה הארצית תהיה רק במקרים בהם נראה כי נפל פגם ממשי בהמלצתה של הוועדה המחוזית, או כי נפלה בהמלצתה של הוועדה המחוזית טעות אשר יש לה השלכות רוחב על כלל ציבור עורכי הדין ועל כן יש לתקנה.

במקרה דנא, נדונו נסיבותיו המיוחדות של עניין מסוים, וניתנה לגביהן המלצה, אשר

אתיקה מקצועית

התבססה על בדיקותיה של הוועדה המחוזית, בהתאם לסמכותה על פי סעיף 60א(ב) לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961. הוועדה לא מצאה כי חוות דעתה של הוועדה המחוזית לוקה בפגם חמור או שיש בה טעות בעלת השלכות רוחב, כאמור, וזאת בניגוד לנטען על ידי עורכי הדין הפונים.

לפיכך, ועדת האתיקה הארצית החליטה שלא להתערב בהחלטתה של הוועדה המחוזית בעניין זה. יחד עם זאת, ועל מנת להבהיר ולהסיר כל ספק, הוועדה הדגישה כי אין לראות בהחלטתה של הוועדה המחוזית משום קביעה גורפת לפיה בכל מקרה של מעבר עורכי דין בין משרדים, מיזוגי משרדים וכיו"ב - משמעות הדבר תהיה קביעה אוטומטית כי המשרד הקולט יהיה נגוע בניגוד עניינים ביחס לכל לקוח או תיק אשר טופלו על ידי עורך הדין או עורכי הדין הנקלטים טרם הצטרפותם למשרד הקולט. עוד אין לראות בהחלטתה של הוועדה המחוזית משום קביעה גורפת לפיה בכל מקרה ונסיבות לא ניתן להקים "חומות סיניות" על מנת למנוע מצבים של ניגוד עניינים. ההכרעה בכל מקרה ומקרה תינתן על פי נסיבותיו.

[מספר החלטה: את/88/17]

ייצוג בעלים בתמ"א

השאלתא: עורך הדין הפונה מפנה להחלטה מספר את/4/14 שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 55, אשר קובעת כי עורך דין המייצג בעלי זכויות בקרקע במשא ומתן מול יזם לכריתת חוזה על פי תמ"א 38 אינו רשאי לייצג גם את היזם, לא לעניין העסקה עצמה וגם לא לעניין הרישום. כמו-כן נקבע כי עורך דין המייצג את הבעלים יימצא בניגוד עניינים אם יכרות הסכם שכר טרחה עצמאי בו יוסדר שכר טרחתו ישירות מול היזם. לטענת עורך הדין ישנן מספר שאלות אשר לטעמו, ההחלטה אינה נותנת לגביהן מענה.

להלן השאלות ותשובות ועדת האתיקה הארצית:

1. כאשר עורך הדין המייצג את הבעלים קיבל את שכרו ישירות מהיזם והנפיק חשבונית ליזם, האם הוא יימצא בניגוד עניינים אם יפעל נגד היזם במקרה של סכסוך בינו לבין הבעלים?

תשובה: התשובה לשאלה זו נגזרת מההחלטה בתיק את/4/14. אם עורך הדין מייצג את הבעלים, ודאי שאין הוא בניגוד עניינים כאשר הוא פועל בשמם כנגד היזם. כל עוד הסדר תשלום שכר הטרחה עוגן כך שמדובר בהחזר הוצאות שהיזם משלם לבעלים ולא בשכר שהיזם משלם לעורך הדין בגין יעוץ שעורך הדין מעניק ליזם, אין כאן קושי שונה מזה שאליו התייחסנו בהחלטה הנ"ל, וזאת גם אם בהקשר של דיני המס, הוצאה חשבונית ישירות ליזם (ככל שהדבר מותר ואפשרי על-פי הנחיות רשות המיסים). בעניין זה, הנך מופנה להחלטת ועדת האתיקה הארצית המצ"ב, שמספרה את/238/14 (אשר פורסמה בגיליון מס' 56).

2. האם מותר לעורך הדין לפנות אל היזם ששילם את שכר טרחתו עבור הבעלים?

תשובה: התשובה זהה לזו שפורטה לעיל. כל אימת שמבחנית מהות העסקה, עורך הדין מייצג רק את בעלי הקרקע, אין שום קושי בכך ואף יותר מזאת - חובתו של עורך הדין לייצג את שולחיו (בעלי הקרקע) בנאמנות ובמסירות.

3. האם הקבלן יהיה מנוע מלטעון כנגד עורך הדין בגין פעילות בניגוד עניינים?

תשובה: החלטותיה של ועדת האתיקה אינן מטילות השתק על מי שאינו עורך דין. הקבלן או היזם יוכל, כמובן, להעלות כל טענה שיחפוץ. יחד עם זאת, כאמור לעיל - במקרה בו מערכת היחסים הוסדרה מראש כך שעורך הדין מייצג את בעלי הקרקע בלבד, והסכומים אשר שילם היזם שולמו כהשתתפות שלו בהוצאות של בעלי הקרקע ולא כשכר טרחה בגין שירות מקצועי שניתן לו על ידי עורך הדין - עורך הדין לא יימצא בניגוד עניינים אם יפעל למען האינטרסים של שולחיו - בעלי הקרקע וכנגד הקבלן או היזם.

4. האם הסכמת הקבלן בכתב המופנית לבעלים ולעו"ד, כי הוא מסכים שעו"ד יהיה רשאי לפנות כאמור, גם אליו או כנגדו, וכי הוא מנוע מטענה לניגוד עניינים, פותרת את הבעיה?

תשובה: הוועדה סבורה שאין כלל 'בעיה' לפתור, בכפוף למה שנכתב עד כה. יחד עם זאת, אין פסול בכך שהקבלן או היזם יחתום על מסמך נוסף שמבהיר את מערכת היחסים. לגבי השתק / מניעות - כאמור, מדובר כבר בשאלה אשר חורגת מתחום הדיון האתי וזולגת אל מערכת היחסים החוזית שבין הצדדים.

5. אם הקבלן יימנע מתשלום שכ"ט הנ"ל לעו"ד... יהא רשאי עורך הדין לדרוש או לתבוע מהקבלן, בשם הבעלים, את התשלום?

תשובה: בכפוף לדברים שנכתבו לעיל, התשובה היא חיובית.

(מספר החלטה: אתיקה/ 139/2017)

עו"ד שהוא חבר ועדה לתכנון ובנייה אינו רשאי לייצג לקוח בהליך בו הוועדה צד

התלונה: הנילון הינו חבר מועצת עיר וכן חבר בוועדה לתכנון ובנייה ובוועדות ההתנגדויות הקשורות באותה העיר. כמו כן, הוא מייצג לקוח אשר נגדו מתנהלים הליכים בגין עבירות תכנון ובנייה באותה העיר בה חבר הנילון. בהליכים אלה, לא מייצג הנילון את הלקוח.

המתלונן הגיש עתירה מנהלית כנגד 3 משיבים: הוועדה לתכנון ובנייה בה חבר הנילון, כנגד הלקוח של הנילון וכן באופן אישי כנגד תובע בוועדה; בהליך זה ייצג הנילון את הלקוח. מאחר ובעקבות הגשת העתירה, הוגש כנגד הלקוח כתב אישום התייחורה העתירה ובהמלצת ביהמ"ש נמחקה העתירה כנגד 3 המשיבים.

התלונה הוגשה הואיל ולטענת המתלונן, היות הנילון ב"כ הלקוח, בהליכים המתנהלים מול הוועדה לתכנון ובנייה, בשעה שהינו חבר מועצת העיר וחבר בוועדה, הינה התנהלות בניגוד עניינים ובניגוד לכללי לשכת עורך הדין.

בתגובה, טען הנילון כי אין כל ניגוד עניינים בייצוגו את הלקוח, שכן בהליכים המתנהלים מול הוועדה במסגרת כתב האישום, הוא אינו מייצג את הלקוח ואילו העתירה בה ייצג את הלקוח, הוגשה ע"י המתלונן כנגד הלקוח ושני משיבים נוספים שאחת מהם הייתה הוועדה לתכנון ובנייה עצמה. הוא הוסיף כי לא עשה כל שימוש בסמכויותיו כחבר מועצה, לקדם את ענייניו או את ענייני הלקוח.

ההחלטה: להעמיד לדין משמעתי. ייצוג הלקוח בהליך בו הוועדה לתכנון ובנייה, היא צד, עומדת בניגוד לסעיף 2(א)(2) לכללי לשכת עורכי הדין (חברי גופים נבחרים או ממונים), התשכ"ט-1969. לעניין סעיף זה, אין משמעות לעובדה כי הלקוח והוועדה לתכנון ובנייה הם שניהם משיבים בעתירה.

[מספר החלטה: את/3/17]

| עורך הדין וחברו למקצוע:

כלל 31: מכתב התראה לפני נקיטת הליכים

השאלתא: עורך הדין הפונה שואל האם מכתב התראה לפי סעיף 81א' 1 לחוק ההוצאה לפועל עונה גם על האמור בס' 31 לכללי האתיקה, ומהווה מכתב התראה מספק לפי הכללים?

ההחלטה: עו"ד מן הראוי שינסח שתי פניות נפרדות - האחת לפי סעיף 81א' 1 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 והשנייה לפי סעיף 31 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, אם כי ניתן לשלוח מכתבים אלה יחד.

[מספר החלטה: את/163/17]

כלל 22: הקלטה אסורה

התלונה: המתלונן מלין על כך שהנילון הקליט בסתר דיון שהתקיים בבית המשפט. תמליל ההקלטה צורף לתלונתו של הנילון לנציב תלונות הציבור על שופטים, מבלי לקבל היתר בביהמ"ש.

תגובת הנילון היא כי הדיון הוקלט בהסכמת הצדדים, ובאישור המותב הדין בתיק.

ההחלטה: להעמיד לדין משמעת. הואיל והמקרה דנן אינו נופל בגדר החריגים שצוינו בהחלטות ועדות האתיקה (כגון: יחסי עובד-מעביד, סכסוך בין בני זוג וכד'), וכי בהתאם לבדיקת ועדת האתיקה הארצית לא ניתנה הסכמת הצדדים ו/או הסכמת בית המשפט להקלטת הדיון.

[מספר החלטה: את/16/323]

איום אסור: איומים והסתה לרצח

התלונה: הנילונה, מתמחה שלא עברה את בחינות הלשכה פירסמה בעמוד ה"פייסבוק" שלה את הביטויים הבאים נגד ראש הלשכה:

"צריך להרוג את אפי נוח. רק ככה זה ייגמר. דורות של נפגעי אפי נוח !!!!! מה זאת המחלת נפש הזאת?"; "את רבין רצחו! פרקליטים רצחו! עורכי דין רצחו! מישו חסין במדינה הזאת ואני לא יודעת?"; "עד שיבוא איזה משוגע שהמבחן הזה הוציא ממנו כל שפיות אפשרית... 4 קירות במשך חודשים. ויעשה מעשה"; "צריך לגמור עליו. לחפש אותו ואת המשפחה שלו. כי בבג"ץ זה בחיים לא יעבוד לכם עלק השגות".

ההחלטה: להעמיד לדין משמעת. הוועדה סבורה שמדובר באיומים אסורים ובהסתה לרצח.

[מספר החלטה: את/17/87]

| חיסיון:

**האם נוכחות מאבטחים בפגישות עו"ד-לקוח
במעברים מהווה הפרת חיסיון?**

השאלתא: ארגון זכויות אדם פנה לוועדת האתיקה הארצית בטענה כי נוכחות גורמי בטחון בעת פגישה בין עו"ד ללקוח תושב הרשות הפלשתינית במעבר ארז לצרכי חתימה על מסמכים נדרשים וכן צילום הפגישה (ללא סאונד) יש בהם כדי להוות פגיעה בחיסיון עורך דין-לקוח וביכולתם של עורכי הדין למלא את התפקיד שמייצגת להם מערכת המשפט.

הרקע לשאלתא: נוהל משנת 2013 העוסק בכניסה לישראל לצורך הליכים משפטיים אשר מסדיר את אופן הטיפול של רשויות המדינה בבקשותיהם של תושבי רצועת עזה לכניסה למדינת ישראל לטובת ניהול הליכים משפטיים המתנהלים בשטחה.

נוהל משנת 2016: "נוהל תיאום מפגשים בין עורכי דין ישראליים ולקוחותיהם הפלסטינים תושבי רצועת עזה במעבר ארז לשם חתימה על מסמכים משפטיים".

ההחלטה: חילופי הדברים בשיחה שבה השתתפו עורך דין-לקוח חוסים תחת חיסיון עורך דין-לקוח, שכן הינם דברים שהוחלפו בין עורך דין ללקוחו בפרטיות. נסיבות עריכת השיחה/פגישה במעבר ארז מטעמי ביטחון אינן מהוות ויתור מכללל על החיסיון ומשכך אין בנוכחות גורמי ביטחון בקרבת מקום למקום הפגישה בין עורך הדין ללקוח מרצועת עזה שכניסתו לארץ נאסרה ע"י שירות הביטחון כדי להוות פגיעה בחיסיון עורך הדין - לקוח, ובלבד שהימצאותם של גורמי הביטחון הינה ע"פ ובהתאם לנהלים אשר קבעו כי נציגי הביטחון יהיו נוכחים במהלך הפגישה באופן המאפשר בקרה תוך מתן האפשרות למשתתפים לבצע את מטרת המפגש.

יצוין כי ההחלטה נתקבלה לאחר קבלת עמדת היועמ"ש והפצ"ר לפניה.

[מספר החלטה: את/33/17]

תלונות המוגשות לוועדת האתיקה

התלונה: במסגרת תלונה שהתבררה בוועדת האתיקה הארצית כקובל נוסף, נטען ע"י נילונה כי המתלונן, שהוא עורך דין, שיקר בטופס תלונתו עת טען כי לא הגיש תלונות ב-5 השנים האחרונות נגד עורכי דין אחרים, בעוד שבפועל הוא הגיש מספר תלונות, לרבות תלונה שהוזכרה בתגובת הנילונה.

הוועדה נתבקשה לבחון האם קיים חיסיון על המידע בדבר עצם הגשת תלונות בוועדות האתיקה המחוזיות.

ההחלטה: המידע בדבר עצם הגשת תלונות לוועדות אתיקה מחוזיות הוא מידע חסוי כלפי כולי עלמא, ואולם החיסיון אינו חל בין ועדות האתיקה אשר רשאיות לעשות שימוש במידע המתקבל מוועדות אתיקה אחרות, לצורך ביצוע תפקידיהן שנקבעו בחוק לשכת עורכי הדין.

במקרה הספציפי הוחלט להעביר את טופס הגשת התלונה לוועדת האתיקה המחוזית להמשך בירור, בשים לב לכך שבטופס נדרש להצהיר רק על תלונות קודמות שהוגשו ב"אותו עניין" נגד עורכי דין אחרים.

[מספר החלטה: את/205/17 (את/68/17)]

עורך הדין והצד שכנגד:

איום אסור: נגד הצד שכנגד בבית המשפט

התלונה: המתלונן הינו ב"כ הקבילה של אחת מוועדות האתיקה המחוזיות והנילון היה באותה עת נקבל בהליך בבית הדין המשמעת.

התלונה הוגשה בשל התבטאויות שנאמרו על ידי הנילון נגד המתלונן במסגרת הטיעונים לעונש בבית הדין, שעולות לשיטת המתלונן ולבית הדין כדי איום אסור:

"האיש הזה בצורה דורסנית לא הניח, ואני אומר לכם פה בטיעון לעונש אני לא אניח לו לעולם. הוא ישלם. מי שהיה מעורב בזה ישלם עד תום. אין לי רחמים". הנילון, בתגובתו טען כי אין המדובר באיומים כלשהם, אלא באמירה לגיטימית ומותרת, לבטח במסגרת טיעון לעונש.

ההחלטה: להעמיד לדין משמעת. מדובר בדברים שחזרו ונשנו גם בסוף הדיון, ולא נאמרו בעידנא דריתחא.

[מספר החלטה: את/175/17]

יחס כלפי הצד שכנגד: העברת פרוטוקול מדיון בדלתיים סגורות למח"ש

התלונה: המתלוננים הם צד להליך בדלתיים סגורות בבית המשפט לענייני משפחה, כאשר הנילונה ייצגה את הצד שכנגד. במהלך ההליך עלו טענות בדבר זיוף צוואה. התלונה הוגשה מאחר שהנילונה העבירה למח"ש את פרוטוקול הדיון מביהמ"ש לענייני משפחה, ובעקבות זאת הוגש כתב אישום נגד המתלוננים.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. העברת חומר מדיון בדלתיים סגורות לידי גוף חקירה סטטוטורי (מח"ש), הפועל כדין ורשאי לייצג בהליכים המתקיימים בדלתיים סגורות, אינה מהווה הפרה של איסור הפרסום.

לתוצאה זו ניתן להגיע גם באנאלוגיה להחלטת ביהמ"ש העליון בבע"מ 7991/17 פלוני נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין מחוז חיפה (פורסם בנבו, 1.12.2017), שם נקבע כי התלונות לוועדות האתיקה הסטטוטוריות הפועלות מכוח חוק לשכת עורכי הדין אינן בבחינת פרסום החותרת תחת איסור הפרסום, וועדת האתיקה רשאית להגיש קובלנה על סמך חומר מדלתיים סגורות גם אם לא נתבקש אישור מבית המשפט לענייני משפחה.

(מספר החלטה: את/19/18)

הקלטה אסורה: שימוש באפליקציות המקליטות שיחות

השאלת: הוועדה התבקשה למסור את עמדתה בנוגע להקלטת שיחות באמצעות אפליקציות המקליטות (באופן אוטומטי) את כל השיחות המתקיימות באמצעות הטלפון הסלולרי; כמו כן, נתבקשה הוועדה להשיב האם שימוש בהקלטה שנעשתה בטעות או ללא קיומו של יסוד נפשי לצורך התגוננות מפני תלונה לוועדת האתיקה הוא לגיטימי או מהווה עבירה אתית בפני עצמה.

ההחלטה: א. כאמור בהחלטת הוועדה שמספרה את/90/15, לא ניתן לעשות שימוש בתוצריה של הקלטה אסורה כאמור בסעיף 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, וזאת בכל הנוגע להקלטת לקוח או עורך דין אחר, ללא ידיעתם. ועדת האתיקה הארצית התירה בעבר הקלטות אשר אינן עוסקות במישרין בשירות המקצועי שנותן עורך הדין (ר' לעניין זה ההחלטות הבאות: את/225/14 העוסקת ביחסי עבודה; החלטה מגיליון מס' 54 העוסקת בסכסוך משפחתי, את/243/11 העוסקת בסכסוך שכ"ט עם לקוח לשעבר). יוער, כי עורך הדין אשר עושה שימוש במכשיר המקליט שיחות באופן אוטומטי, בין אם מדובר באפליקציה שהותקנה ע"י

עורך הדין ובין אם בתוכנה מובנית במכשיר הטלפון - לכאורה עובר עבירה אתית, וזאת לנוכח סעיף 22(א) לכללי האתיקה.

ב. לעניין השימוש בתוצר הקלטה שנעשתה ללא יסוד נפשי לצורך הדיפת תלונה שבפני ועדת האתיקה - סבורה הוועדה כי לא ניתן לעשות שימוש בהקלטה לצורך הדיפת תלונה. כלל 22(ג) אוסר במפורש על שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת הסעיף. אילו הכוונה הייתה לאסור על שימוש בהקלטה שנעשתה ביוזעין בלבד - הרי שדי היה לאסור על עצם ההקלטה ולא היה נדרש להוסיף סעיף מפורש האוסר על השימוש בתוצר. ועדת האתיקה אינה שונה לעניין זה מכל ערכאה אחרת, ולא ניתן להתיר שימוש בהקלטות אסורות לצורך הדיפת תלונות אתיות. יצוין כי עמדת הוועדה ניתנה בהיבט המשמעותי בלבד ואין בה להוות משום חוות דעת בכל תחום אחר.

[מספר החלטה: את/90/18]

אתיקה מקצועית

משרדו של עורך הדין:

ייעוץ טלפוני

השאלת: הפונה הוא בעל משרד עצמאי, רוב ציבור לקוחותיו הם מעוטי יכולת, המתקשים להגיע לפגישת ייעוץ ולשלם את העלות של פגישת ייעוץ.

הפונה פנה לוועדת האתיקה בשאלה האם קיימת מניעה לקיום התייעצות משפטית בשיחות טלפון, בה החיוב מתבצע לפי דקות שיחה, כאשר החיוב מתבצע באמצעות חברת התקשורת?

ההחלטה: מתן ייעוץ משפטי בטלפון בחיוב לפי דקות שיחה, מהווה פגיעה בכבוד מקצוע עריכת הדין.

סעיף 3 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986 קובע כי "עורך דין יקבל את לקוחו במשרדו" (סעיף 3(א)) או "במקום אחר זולת משרדו ובלבד שיעשה כן בתנאים ההולמים את כבוד המקצוע" (סעיף 3(ב)). מכאן שבירירת המחלף היא, מתן ייעוץ משפטי בפגישה פנים מול פנים עם הלקוח.

כאשר מדובר בלקוח קבוע, רשאי עורך לסטות מן האמור, לשם מתן שירות יעיל לאותו לקוח (סעיף 3(ג)), אך גם זאת רק בנסיבות ההולמות את כבוד המקצוע.

מבלי לגרוע מן האמור, על פי סעיף 3(ב)(14) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת) התשס"א-2001 חל איסור לפרסם הצעה למתן שירות משפטי הכוללת התייחסות לשכר הטרחה.

על כן, לא ניתן להעניק ייעוץ משפטי טלפוני בחיוב לפי דקות שיחה, ולא ניתן לפרסם שירות זה לציבור.

[מספר החלטה: את/91/18]

כתבי בית דין: לא ניתן לחתום על כתב בית דין בשם משרד בלבד אלא בשם עורך דין

השאלת: ועדת האתיקה הארצית נשאלה כדלקמן:

1. האם משרד, שבו חברים למעלה מ-20 עורכי דין (או פחות), רשאי לחתום על כתב בי דין (תובענה, כתב הגנה, בקשה בכתב, הודעה או תגובה) בשם המשרד (כגון ראובן, שמעון ושות' - משרד עורכי דין), ללא פרטי עורך הדין שערך את המסמך, או שמא שומה על עורך הדין שערך את המסמך לחתום עליו בשמו (לצד שם המשרד או בלעדיו)?

2. במקרה שהתשובה לשאלה הראשונה היא חיובית, האם תשתנה התשובה מקום בו נדרש המשרד בהחלטה מפורשת לחתום על המסמכים המוגשים לבית המשפט על ידי עורך הדין שערך את המסמך?

ההחלטה: 1. ביחס לשאלה הראשונה:

א. כאשר מדובר בכתב התובענה, או כתב ההגנה (ככל שאלו המסמכים הראשונים המוגשים על ידי עורך הדין לתיק ביהמ"ש), הרי על פי דין לא ניתן לחתום בשם "משרד", אלא נדרשת חתימה אישית, ואף צירוף מספר הרישום של עורך הדין. וראה סעיף 2(ג) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), תשס"א-2001.

ב. יחד עם זאת, גם בהעדר הוראת חקוק מפורשת חייב עו"ד לציין את שמו על כל מסמך שיוצא תחת ידיו.

2. ביחס לשאלה השנייה: ברור כי על עו"ד לציית להחלטות ביהמ"ש הנכבד.

[מספר החלטה: את/161/17]

ניהול משרד: האם רו"ח שאינו עו"ד יכול לשמש כמנכ"ל משרד עורכי דין?

השאלתא: עורכת הדין הפונה ביקשה לדעת האם היא רשאית להעסיק מנהל שאינו עו"ד אלא רו"ח, לעמוד בראש המחלקה המסחרית במשרדה?

ההחלטה: לנוכח הוראות סעיף 59א(3) לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 עמדת הוועדה היא כי מנכ"ל חברת עו"ד ו/או מנהל מחלקה משפטית בחברת עו"ד חייב להיות חבר הלשכה או עו"ד זר כהגדרתם בסעיף 98א.

[מספר החלטה: את/18/111]

ייחוד המשרד: לא ניתן להפעיל משרד עו"ד שחולק כניסה וחדר ישיבות עם בעלי מקצועות אחרים

השאלתא: עורך הדין הפונה שואל האם הוא רשאי להעתיק משרדו למשרד קיים בו נמצאים כבר משרד רו"ח, וחברת יעוץ פיננסי, כאשר למשרד תהיה כניסה משותפת, ובתוך המשרד תהיה חלוקה בפועל, ואולם המשרדים חולקים חדר ישיבות, מטבחון ושירותים?

ההחלטה: המשרד המתואר בשאלתא אינו ממלא אחר הוראות כלל 4(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, שלשונו:

(א) משרדו של עורך דין, לרבות חדר ההמתנה וחדר המזכירות וכל חלק אחר ממנו, לא ישמש כל מטרה זולת עבודתו המקצועית של עורך הדין.

[מספר החלטה: את/17/123]

שידול אסור: הנחת כרטיסי ביקור בקופסה מחוץ למשרדו של עו"ד

השאלתא: עורך הדין הפונה מבקש את עמדת הוועדה בשלוש השאלות הבאות:

1. האם ניתן לתלות שלט על דלת המשרד (המצוי בתוך בניין משרדים) עליו יהיה המלל הבא: "עו"ד פלוני אלמוני. עו"ד לענייני ארנונה. ייצוג בוועדות ערר ובבתי משפט"?

2. האם ניתן להוסיף על גבי השלט באותיות קטנות יותר את המלל: "פגישת ייעוץ ראשונה ללא עלות" או "ייעוץ ראשוני חינם"?

3. האם ניתן לתלות מתחת לשלט ו/או בצד הדלת קופסה קטנה ובה כרטיסי ביקור של המשרד?

ההחלטה: 1. לגבי שלט המשרד - לפי סעיף 3(א)(7) לכללי לשכת עורכי הדין (פרסומת), התשס"א-2001 (תיקון תשע"ח-2018) פרסומת מותרת לעורך דין "בשלט משרדו, ובלבד ששלט כאמור יהא על קיר הכניסה למשרד או בכניסה לבנין המשרד, ושגודלו וצורתו יהיו סבירים". לגבי התוכן המבוקש - מדובר בתחומי עיסוקו של עורך הדין, ולפי סעיף 3(ב)(10) לכללי הפרסומת הנ"ל - מדובר בפרטים המותרים לפרסום.

2. לגבי התוספת "פגישת ייעוץ ראשונה ללא עלות" או "ייעוץ ראשוני חינם" - לפי סעיף 3(ב)(14) פרסומת יכולה לכלול "מלל חופשי שעניינו הצעת שירות משפטי ע"י עורך הדין, שאינו כולל כל התייחסות לשכר הטרחה". לפיכך, לא ניתן להוסיף את התוספות הנ"ל.

3. אשר לקופסה ובה כרטיסי ביקור - הוועדה סבורה כי מדובר בשידול אסור, בניגוד לסעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961. נראה לוועדה שבהנחת הקופסה עם הכרטיסים קיימת זילות, וכי מדובר בפעולה שדומה לחלוקת כרטיסי ביקור יזומה שנאסרה על ידי ועדת האתיקה הארצית. לפיכך, לא ניתן להתיר זאת.

[מספר החלטה: את/18/88]

קליניקות: שילוב סטודנט במשרד עו"ד כחלק מהתנסות במסגרת קליניקה משפטית

השאלות: עורכת הדין הפונה שואלת האם שילוב סטודנט הלומד משפטים במשרדה, כך שיוכל ללמוד ולהתנסות בעבודה משפטית 8 שעות בשבוע במשך שנה אקדמית ויוכל לצבור ניקוד אקדמי, על בסיס התנדבותי תמורת הקניית ניסיון מעשי, ללא תשלום שכר וללא יצירת יחסי עובד מעביד, מהווה עבירה אתית?

ההחלטה: הוועדה אינה רואה בעיה אתית בשילוב הסטודנט במשרד הפונה בעבודה מעשית בהתנדבות לצורך צבירת ניסיון וניקוד אקדמי במסגרת השתתפותו בקליניקה משפטית אולם יובהר כי בהתאם לס' 20 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 יהיה הסטודנט מנוע מעשיית כל פעולה שיוחדה לעורך דין והאחריות לכך מוטלת באופן בלעדי ומוחלט על הפונה.

יובהר כי חוות דעת זו נוגעת להיבטים האתיים בלבד של הסוגיה שהובאה בפנינו, ואין באמור לעיל משום הבעת עמדה בנוגע לקיומם או העדרם של יחסי עובד-מעביד בין המשרד הקולט ובין הסטודנט המתנדב. ככל שיתקיימו יחסי עובד מעביד- אי תשלום שכר עשוי להוות עבירה אתית.

[מספר החלטה: את/233/17]

איסור הטעייה: התחזות לב"כ במערכת "נט המשפט"

התלונה: כונס הנכסים הרשמי פנה לוועדת האתיקה בשל כך שהנילון, המייצג נושים בהליך פשיטת רגל, התחזה לכאורה, כמייצג כונס הנכסים הרשמי תוך שהצהיר על עצמו במערכת "נט המשפט" כמייצג הכנ"ר.

הנילון בתגובתו הבהיר כי מדובר בטעות מצידו שנבעה מאי היכרות מספקת עם מערכת "נט המשפט" תוך שהוא סימן בטעות את הצד המיוצג הלא נכון במערכת. הוא כלל לא היה מודע לכך עד להגשת התלונה, הואיל והנושים אותם ייצג בחרו שלא להצטרף לבסוף להליך פשיטת הרגל.

ההחלטה: לגנוז את התלונה, לאור תגובת הנילון ומאחר שאין כל ראיה להתחזות למעט הסימון השגוי במערכת "נט המשפט".

[מספר החלטה: את/226/17]

מתמחים:

מתמחה לא רשאי לבצע פעולות שיוחדו לעו"ד

התלונה: הנילון אשר חסום מקבלת רישיון עריכת דין בעקבות גזר דין בבית הדין המשמעתי, פנה אל עורך הדין המתלונן כדי שיעסיק אותו כמשפטן במשרדו. הנילון עדכן על מצבו המשפטי מול הלשכה והוסכם כי הנילון יעבוד עבור עורך הדין ויכין כתבי בית דין.

לטענת עורך הדין המתלונן, הנילון התחיל במהלך הזמן לבצע פעולות מעבר למה שסוכם, תוך שהוא מזייף את חתימתו ועושה שימוש בחותמת שלו ללא אישור. עורך הדין פיטר את הנילון והגיש נגדו תלונה במשטרה על זיוף חתימתו.

לטענת הנילון הוא פעל בהתאם להנחיות המתלונן, ואף צרך הודעת "וואטסאפ" בה מציין עורך הדין המתלונן כי הוא מבקש ממנו להגדיל ראש ולקחת על עצמו יותר סמכויות.

ההחלטה: לגנוז את התלונה בהעדר ראיות ובעדר עילה. להעיר לנילון כי ע"פ כללי הלשכה פעולות שיוחדו לעו"ד בלבד לא רשאי לבצע מתמחה. ככל שיימצאו ממצאים במשטרה, יהיה רשאי המתלונן לשוב ולפנות.

[מספר החלטה: את/59/18]

חתימת מתמחים על מסמכים משפטיים

שאלתא: במסגרת פנייה שהועברה לוועדת האתיקה הארצית מוועדת ההתמחות, הפונה מבקש "אישור בכתב" לכך שמתמחה רשאי לחתום על מסמכים משפטיים לרבות כתבי בית דין, בהשגחת מאמנו (המאמן חותם מתחת למתמחה).

ההחלטה: לפי סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, מתמחה אינו רשאי לחתום על כתבי בי-דין, גם לא בהשגחת מאמנו. החריג לסעיף זה, בכל הנוגע לייצוג בבית משפט, מצוי בסעיף 37 לחוק.

יובהר כי מתמחה רשאי לחתום על מכתבים במסגרת עבודתו, על נייר המכתבים של הפירמה ובלבד שעשה זאת תחת פיקוחו ואחריותו של מאמנו, ויציין שהוא מתמחה. יחד עם זאת, אסור למתמחה לחתום על מכתב בו כתוב "מרשי" או "מרשתי", שכן הלקוח הוא המרשה של עורך הדין ולא של המתמחה.

[מספר החלטה: את/170/17]

דיווח כוזב בטפסי ההתמחות

העובדות: מדובר בתלונה שהוגשה נגד מתמחה ועורכת הדין ששימשה כמאמנת שלה למשך פרק זמן קצר (להלן: "הנילוה"). לאחר שהמתמחה הגישה בקשה להחלפת מאמן וצירפה את דו"ח ההתמחות החתום על ידי הנילוה, פנתה הנילוה ללשכת עורכי הדין וטענה כי הדו"ח, אף שהוא נושא את חתימתה, אינו נכון וכי האמת היא שהמתמחה עבדה מספר שעות נמוך בהרבה מזה המפורט בדו"ח. לטענת הנילוה, היא "הוחתמה" ע"י המתמחה על הדו"ח מבלי לקרוא אותו. הנילוה שלחה דו"ח אחר, המצביע על כמות שעות וימים נמוכה בהרבה מזו הנכללת בדו"ח שעליו חתמה תחילה ואשר הועבר ללשכה ע"י המתמחה, לפיו לא עמדה המתמחה במסכת השעות הנדרשת ע"פ דין ולנוכח זאת, לא הוכרה תקופת ההתמחות בלשכה.

ההחלטה: להעמיד לדין משמעתי את הנילוה (המאמנת) ולגנוז את התלונה נגד המתמחה. עמדת הוועדה היא כי הגורם האחראי לאמיתות דו"ח ההתמחות הוא המאמן החותם על הדו"ח.

הוא הדין באחריות לכך שהמתמחה תעבוד במשך מספר השעות והימים הנדרש ותעסוק במהלכם בעבודה משפטית - גם זו קודם כל אחריותו של מאמן, ולא של המתמחה.

[מספר החלטה: את/141/17]

| יחסי עורך דין-לקוח:

איסור על מתן ערבות ללקוח

השאלה: לרשות האוכלוסין וההגירה מוגשות בקשות כניסה של נתינים זרים, כאשר כניסתם ושהייתם בישראל מותנית בהפקדת ערבות, והמבקש מחויב למסור חשבון בנק ישראלי להשבת הכסף במקרה הצורך.

ועדת האתיקה הארצית נשאלה:

(1) האם במצב בו עורך הדין הישראלי של הנתיין הזר, מפקיד את הערבות ומוסר את פרטי חשבונו, הוא עובר עבירה של מתן ערבות ללקוח בניגוד לכלל 10 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986?

(2) אם האיסור חל, האם הפקדת הערבות במזומן ע"י הלקוח, והשבתה במועד מאוחר יותר (אם לא תחולט) לחשבונו של עורך הדין, אינה מהווה הפרה של כלל 10 הנ"ל?

(3) האם על פקידי רשות האוכלוסין החובה שלא לקבל ערבויות אלה (תוך חשיפת הרשות לטענות משפטיות לפיהן אינה מאפשרת קיומם של פסקי דין) או שמדובר באחריות אישית של כל עו"ד?

החלטה: 1. התשובה לשאלה האם סעיף 10 לכללי האתיקה חל על הסיטואציה המתוארת בענייננו, תלויה במקור של דמי הערבות;

אם מקורה של הערבות בכספים שהפקיד הלקוח, הרי שהשבת הכספים לחשבונו של עורך הדין לא שונה מכספים אחרים שמקבל עורך הדין עבור לקוחו ומוחזקים אצלו בנאמנות, והדבר עולה בקנה אחד עם סעיפים 39 - 42 לכללי האתיקה הנ"ל (כמובן, בכפוף להסכמת הלקוח כי הכספים יועברו לעורך הדין).

אם מקורה של הערבות בכספים שמפקיד עורך הדין, ואין הכוונה להוצאות אותן עורך הדין פועל לגבות מן הלקוח באופן מיידי - אזי הדבר אסור מכוח כלל 10 וכלל 43 לכללי האתיקה. עורך הדין אינו יכול להיות מעורב באופן אישי בתיק עד שיוחלט האם לחלט את הערבות או לא.

2. לגבי השאלה האם הפקדת הערבות במזומן ע"י הלקוח, והשבתה במועד מאוחר יותר (אם לא תחולט) לחשבונו של עורך הדין, אינה מהווה הפרה של כלל 10 - ר' התשובה לעיל.

3. אשר לשאלה האם על פקידי רשות האוכלוסין החובה שלא לקבל ערבויות אלה (תוך חשיפת הרשות לטענות משפטיות לפיהן אינה מאפשרת קיומם של פסקי דין) או שמדובר באחריות אישית של כל עורך דין - אין באפשרות הוועדה לתת מענה לשאלה זו, שכן כללי האתיקה חלים על עורכי דין בלבד, ולוועדת האתיקה אין מרות כלפי מי שאינו עורך דין.

[מספר החלטה: את/142/18]

אתיקה מקצועית

**הנחיות והחלטות
ועדת האתיקה הארצית**